

теорією ймовірності. Вірогідність ризику при розробці стратегій може визначатися на основі: статистичного аналізу, методу моделювання ймовірних ситуацій ризику, що базується на теорії ігор, методу аналогій, який є класичним методом оцінки ризику при розробці стратегії та тактики підприємства. Для оцінки ризику маркетингової конкурентної стратегії підприємства є важливим комплексний та комп'ютерний аналіз фінансового стану підприємства. Також актуальними підходами оцінки ризиків при розробці стратегій є демонстраційні, нормативні та рейтингові методи, які базуються на аналізі окремих показників та груп ризику.

Однак інтерпретація ризику як однієї лише вірогідності є односторонньою та недостатньою при формуванні маркетингової конкурентної стратегії підприємства. У такому випадку сучасні вчені та практики інтерпретують ризик у системі НАССР (Hazard Analysis and Critical Control Points). Система НАССР пропонує оцінювати ризик як поєднання ймовірності реалізації небезпечного фактору і ступеня тяжкості його наслідків. При цьому використовують метод аналізу ризиків по якісній діаграмі. Також сьогодні широкого розповсюдження отримав метод аналізу видів та наслідків потенційних відмов, відомий як FMEA-аналіз (Failure Mode Effect Analyses). У відповідності з даним методом проводиться оцінка можливих режимів відмов за трьома показниками: значимість потенційної відмови, ймовірність виникнення дефекту, ймовірність виявлення відмови. Таким чином, аналіз ризиків за трьома показниками (у відповідності до FMEA- методології) дозволяє виключити з поля зору ті ситуації, в яких відмови можуть бути легко виявлені, та в деякому сенсі полегшити роботу (у порівнянні з оцінкою за двома показниками).

Проте на практиці, існують недоліки використання усіх вищеперерахованих методів оцінки ризиків при формуванні маркетингової конкурентної стратегії підприємства. Серед основних можна виділити такі як: асиметрія інформації, неможливість врахування усіх ризико патогенних факторів і параметрів, високий ступінь невизначеності та наявність часового лагу.

КІБЕРНЕТИЧНІ ПІДХОДИ ДО УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ ПІДПРИЄМСТВА

В. В. Кулаженко

Київський національний університет технологій та дизайну

Одним з головних обов'язків підприємця є організація економічної безпеки його компанії. Цей процес складається з наступних частин:

- моніторинг показників забезпечення безпеки за певний період, аналіз отриманої інформації, корегування політики економічної безпеки підприємства;
- забезпечення неперервного моніторингу безпеки підприємства і миттєвого реагування при настанні надзвичайних ситуацій.

Перша частина процесу вже досліджена багатьма вітчизняними та зарубіжними вченими. Головною задачею дослідника тут є створення відповідних показників, їх аналіз, виведення інтегрального показника, розробка послідовності дій керівника в разі появи внутрішніх чи зовнішніх загроз.

Набагато менше уваги приділено організації повсякденної роботи служби економічної безпеки підприємства. Адже деякі загрози безпеці неможливо передбачити, і збитки, які понесе підприємство в наслідок її настання залежатимуть від швидкості реагування управління.

Найбільшим недоліком в таких ситуаціях, як правило, виступає «людський фактор». Будучи незамінним під час креативних робіт, у повсякденних або аварійних ситуаціях він може стати причиною великих втрат. Для мінімізації втрат від цього фактору необхідно максимально автоматизувати процес моніторингу стану підприємства та миттєвого реагування у нестандартних ситуаціях.

Детально ці питання досліджували у другій половині ХХ століття В. Глушков та Ст. Бір. На жаль, в дію була введена лише система СтаффордаБіра «Кіберсін» в Чілі у 1971-1972 рр.

Ця система передбачала максимальну автоматизацію процесу збору та обробки інформації, а також поточного прийняття рішень. «Кіберсін» був призначений для впровадження як на рівні країни, так і на рівні цілої держави.

Свою систему англійський вчений називав життєздатною, тобто такою, яка здатна працювати максимально автономно. Така система, на його думку, складалась з 5 підсистем.

Підсистема першого типу – це директорат відділу. Тут виконуються накази старших підсистем, відсилаються значення показників до спільної бази даних та до «горизонтально» сусідніх відділів.

Підсистема другого типу займається балансування систем першого типу. Вона порівнює отримані дані, перерозподіляє ресурси між молодшими підсистемами, корегує вимоги до обсягу та часу виробництва. Ця підсистема, як і попередня, слідкує за динамікою роботи підприємства та намагається долати всі проблеми самостійно. Якщо ж вирішення певних питань є для неї неможливим, вона відправляє запит до старшої системи.

Підсистема третього типу являє собою одночасну автономну систему й найвищий рівень управління компанією. На відміну від двох попередніх систем, які працюють цілком автономно, без втручання людини-оператора, ця підсистема у випадку настання нестандартних ситуацій, спочатку надає можливість прийняття рішень оператору, і лише потім передає сигнал до старшої підсистеми.

Підсистема четвертого типу є аналітичним центром системи. Тут обробляється та аналізується зібрана інформація і виводиться на екран оператора. Оператор цієї підсистеми має право самостійно і без обмежень корегувати виробничі та організаційні процеси на всьому підприємстві.

Підсистема п'ятого типу і є найвищою. Як правило, це рівень президента компанії, або країни. На цьому рівні, також йде збір, обробка та аналіз інформації, але рішення, що приймаються тут є стратегічними, тобто розраховані на довгострокову перспективу.

Також для того, щоб інформація проходила по системі максимально швидко та компактно, були введені «алгедонічні» сигнали. Тобто прості сигнали типу «так»-«ні», «добре»-«погано».

Таким чином, ми побачили принцип організації «кібернетичного» управління підприємством. Аналогічно потрібно організовувати й процес забезпечення економічної безпеки на підприємства.

РОЛЬ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ У ІНВЕСТИЦІЙНОЇ СТРАТЕГІЇ БАНКУ

А. О. Примостка

ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»

Для реалізації успішної та продуктивної стратегії діяльності банку потрібно аналізувати, оброблювати та зберігати значні масиви інформації, що з часом лише збільшуються. Тому ефективна робота сучасного банку неможлива без адекватного інформаційного забезпечення, яке здатне працювати з інтегрованими базами даних великого розміру, підготовлювати дані для аналізу, проводити аналіз за допомогою сучасних методів і алгоритмів та мати можливість надавати поради щодо подальшої стратегії діяльності банку. Водночас різноманітність та висока цінова динаміка фінансових інструментів вимагає швидкої обробки нових даних з урахуванням попередніх змін параметрів та ретроспективи прийнятих рішень. Усі ці аргументи свідчать на користь необхідності якісних змін в інформаційно-аналітичних системах банку, які спрямовано на підвищення якості та